

16/11/2020

Δ' τάξη

Η Στερεά Ελλάδα

ΤΟ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Μαθαίνω απ' έξω νομούς και πρωτεύουσες. Ξέρω να τους βρίσκω στον χάρτη μου.

1ο μάθημα: Νομοί & πρωτεύουσες

🌐 Η Στερεά Ελλάδα είναι μια ορεινή περιοχή στο κεντρικό τμήμα της χώρας.

- Συνορεύει με τη Θεσσαλία, την Ήπειρο και έχει νότια την Πελοπόννησο.
- Βρέχεται απ' το Αιγαίο πέλαγος ανατολικά και απ' το Ιόνιο πέλαγος στα δυτικά.

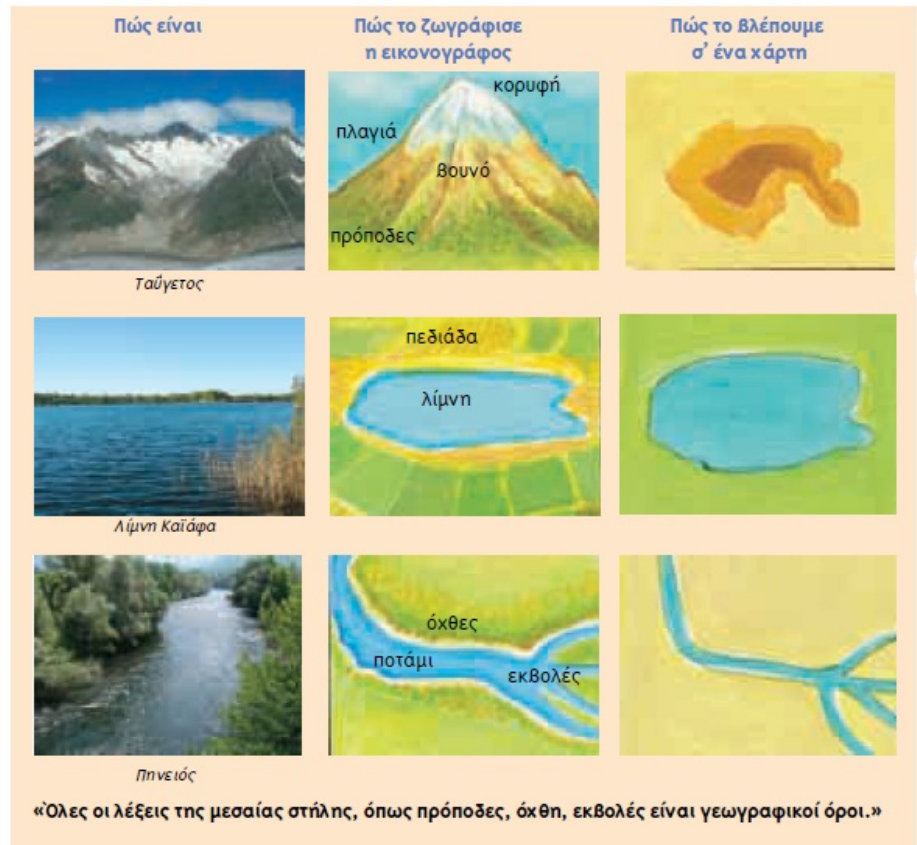
🌐 Λέγεται και **Ρούμελη**. Έχει 7 νομούς:

ΝΟΜΟΙ		ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ
Ν. Αττικής (ο δικός μας)	⇒	Αθήνα (η πρωτεύουσα της Ελλάδας)
Ν. Βοιωτίας	⇒	Λιβαδειά
Ν. Ευβοίας (εκεί ανήκει και η Σκύρος)	⇒	Χαλκίδα
Ν. Φωκίδας	⇒	Άμφισσα
Ν. Φθιώτιδας	⇒	Λαμία
Ν. Ευρυτανίας	⇒	Καρπενήσι
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	⇒	Μεσολόγγι

2° μάθημα: ΟΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΕΝΟΣ ΧΑΡΤΗ

- **βουνό**: κορυφή - πλαγιά- πρόποδες
- **πεδιάδα**: μια επίπεδη στεριά, όπου υπάρχουν πολλές καλλιέργειες (χωράφια).
- **λίμνη**: μια φυσική «λεκάνη» με γλυκό νερό
- **ποτάμι**: ένα μακρόστενο βαθούλωμα της γης, με δύο όχθες (πλευρές) όπου κυλάει γλυκό νερό. Συνήθως έχει τις πηνές του σε βουνό και χύνεται με τις εκβολές του στη θάλασσα, σχηματίζοντας δέλτα.

- **χερσόνησος**: μια στεριά που «εισβάλλει» σαν τεράστια γλώσσα μες στη θάλασσα.
- **ακρωτήριο**: η άκρη της χερσονήσου
- **κόλπος**: μια θαλάσσια «αγκαλιά»
- **πορθμός**: μια στενή λωρίδα θάλασσας που χωρίζει δυο στεριές και ενώνει δυο θάλασσες.
- **ισθμός**: μια στενή λωρίδα στεριάς που ενώνει δύο στεριές και χωρίζει δυο θάλασσες. Όταν σκάσουμε τον ισθμό, φτιάχνουμε μια **διώρυγα**. Έτσι ενώνουμε τις δυο θάλασσες.

3ο μάθημα: ΓΕΩΦΥΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

► Μαθαίνω απ' έξω τα πιο σημαντικά (σκούρα & υπογραμμισμένα).

► Ξέρω να δείχνω όλα τα στοιχεία στον ΑΤΛΑΝΤΑ μου.

ΒΟΥΝΑ	<u>Γκιώνα</u>→<u>Ν. Φωκίδας</u> (το πιο ψηλό), Παρνασσός, Πάρνηθα, Πεντέλη, Βαρδούσια, Τυμφρηστός, Άγραφα, Οίτη, Δίρφη
ΠΕΔΙΑΔΕΣ	<u>Κωπαΐδας</u> (Βοιωτία), <u>Αιτωλοακαρνανίας</u>
ΠΟΤΑΜΙΑ	<u>Αχελώος</u> → <u>Ο πιο μεγάλος της Στερεάς και ο 2^{ος} μεγαλύτερος της Ελλάδας.</u> Περνάει από Ευρυτανία και Αιτωλοακαρνανία. Σπερχειός, Ασωπός, Μόρνος, Εύηνος, Κηφισός
ΦΥΣΙΚΕΣ ΛΙΜΝΕΣ	<u>Τριχωνίδα</u> → <u>Η πιο μεγάλη της Ελλάδας.</u> Είναι στον Ν. Αιτωλοακαρνανίας. Υλίκη κ.ά.
ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΛΙΜΝΕΣ - ΦΡΑΓΜΑΤΑ	<u>Μαραθώνα</u>→ Είναι στον Ν. Αττικής. Δημιουργήθηκε για την ύδρευση της Αθήνας. Είναι το μοναδικό μαρμάρινο φράγμα. <u>Μόρνου, Καστρακίου, Κρεμαστών</u>

ΚΟΛΠΟΙ

Σαρωνικός ⇒ έχει πολλά όμορφα νησάκια: Σαλαμίνα, Αίγινα, Αγκίστρι, Πόρος, Ύδρα, Σπέτσες

Άλλοι κόλποι:

- Ευβοϊκός (βόρειος και νότιος),
- Κορινθιακός
- Μαλιακός
- Αμβρακικός (ο μισός)

ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ

Σούνιο, Αρτεμίσιο, Καφηρέας

ΛΙΜΑΝΙΑ

Πειραιάς → Το μεγαλύτερο της χώρας. Βρίσκεται στα νότια του Ν. Αττικής.
Λαύριο, Ραφήνα

ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ (εκτός απ' τις πρωτεύουσες)

Ναύπακτος

Πειραιάς (Ν. Αττικής)

Ελευσίνα (Ν. Αττικής)

Ναύπακτος (Ν. Αιτωλοακαρνανίας),
Αγρίνιο (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), κ.ά

ΠΟΡΘΜΟΣ

Πορθμός του Ευρίπου

↓(μαθαίνω)

Χωρίζει την Εύβοια απ' τη Στερεά και εμφανίζει ένα παλιρροιακό φαινόμενο. Τα νερά κινούνται ανά 6 ώρες μια προς τα νότια και μια προς τα βόρεια.

4ο μάθημα: Ιστορικά και άλλα στοιχεία

🌐 Μάθε κι αυτό: Οι αλυκές στο Μεσολόγγι παράγουν τόσο αλάτι το χρόνο, όσο οι αλυκές όλης της Ελλάδας.

🌐 Η Αθήνα παίρνει νερό απ' τις λίμνες:

Μαραθώνα

Υλίκη

Μόρνου

🌐 Σπουδαίες τοποθεσίες για την αρχαία ιστορία τους:

- Οι Δελφοί, στο Ν. Φωκίδας, που ήταν το πιο ξακουστό μαντείο του Απόλλωνα.
- Οι Θερμοπύλες, στο Ν. Φθιώτιδας, όπου πολέμησαν οι 300 Σπαρτιάτες του Λεωνίδα μαζί με τους Θεσπιείς, τους Πέρσες.
- Οι Πλαταιές, στο Ν. Βοιωτίας, όπου νικήσαμε τους Πέρσες το 479 π.Χ.

Πλαταιές

Θερμοπύλες

Δελφοί

🌐 Μεγάλο έργο: Γέφυρα Ρίου- Αντιρρίου ↓(μαθαίνω)

Απ' τις μεγαλύτερες καλωδιωτές γέφυρες του κόσμου. Ενώνει τη Στερεά με την Πελοπόννησο στα δυτικά των διαμερισμάτων.

ΓΡΑΠΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

1. Αντιστοίχισε τους νομούς της Στερεάς με τις πρωτεύουσές της:

Ν. ΑΤΤΙΚΗΣ	🌐	🌐	ΛΙΒΑΔΕΙΑ
Ν. ΒΟΙΩΤΙΑΣ	🌐	🌐	ΑΘΗΝΑ
Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ	🌐	🌐	ΑΜΦΙΣΣΑ
Ν. ΦΩΚΙΔΑΣ	🌐	🌐	ΛΑΜΙΑ
Ν. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	🌐	🌐	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
Ν. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	🌐	🌐	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ
Ν. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	🌐	🌐	ΧΑΛΚΙΔΑ

2. Αντιστοίχισε τα παρακάτω:

ΒΟΥΝΑ	🌐	🌐	ΚΩΠΑΪΔΑΣ
ΠΕΔΙΑΔΕΣ	🌐	🌐	ΑΧΕΛΩΟΣ
ΠΟΤΑΜΙΑ	🌐	🌐	ΓΚΙΩΝΑ
ΦΥΣ. ΛΙΜΝΕΣ	🌐	🌐	ΜΑΡΑΘΩΝΑ
ΤΕΧΝ. ΛΙΜΝΕΣ	🌐	🌐	ΤΡΙΧΩΝΙΔΑ
ΚΟΛΠΟΙ	🌐	🌐	ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ	🌐	🌐	ΣΟΥΝΙΟ
ΛΙΜΑΝΙΑ	🌐	🌐	ΕΛΕΥΣΙΝΑ
ΠΟΛΕΙΣ	🌐	🌐	ΓΕΦΥΡΑ ΡΙΟΥ - ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ
ΠΟΡΘΜΟΣ	🌐	🌐	ΕΥΡΙΠΟΥ
ΜΕΓΑΛΟ ΕΡΓΟ	🌐	🌐	ΣΑΡΩΝΙΚΟΣ

3. Συμπλήρωσε με τις σωστές λέξεις, αφού διαβάσεις προσεκτικά για τη Στερεά Ελλάδα:

- Η Στερεά Ελλάδα συνορεύει με τη την και την.....
- Βρέχεται στα ανατολικά απ' το και στα δυτικά απ' το

- Υδροδοτείται απ' τις λίμνες:.....,και
- Στουςβρισκόταν το μαντείο του θεού Απόλλωνα.
- Ο Λεωνίδας με τους 300 πολέμησε τους Πέρσες στις.....
- Το 479 π.Χ. νίκησαν οι Έλληνες τους Πέρσες στις
- Το πιο μεγάλο βουνό της Στερεάς είναι η
- Το πιο μεγάλο ποτάμι ο
- Η πιο μεγάλη λίμνη η.....
- Το πιο μεγάλο λιμάνι ο
- Ο πορθμός του Ευρίπου χωρίζει τηαπ' την
- Οι μεγαλύτερες αλυκές της Ελλάδας είναι στο.....

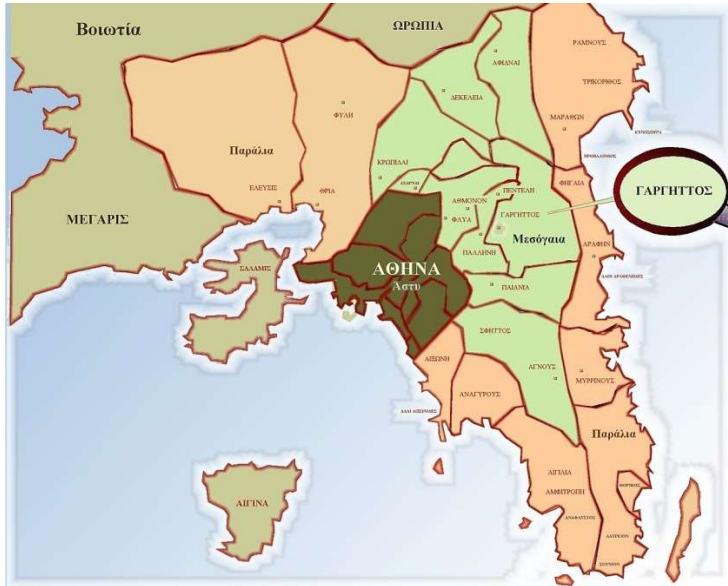
4. Σε ποιο μέρος της Στερεάς Ελλάδας θα ήθελες να ταξιδέψεις; Παρουσίασέ το.

- ✓ Βρες και κόλλησε **φωτογραφίες** στο παρακάτω πλαίσιο.
- ✓ Γράψε και μερικές **πληροφορίες** γι' αυτόν: το όνομά του, σε ποιον νομό βρίσκεται και τα αξιοθέατά του.

Ο ΝΟΜΟΣ ΜΑΣ → Ο ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ → Η ΠΟΛΗ ΜΑΣ → Η ΑΘΗΝΑ

Εμείς κατοικούμε στη Στερεά Ελλάδα, στο Νομό Αττικής, στην πρωτεύουσά του, την Αθήνα. Η Αθήνα είναι και η πρωτεύουσα της Ελλάδας.

1 Η ΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

❖ Κάποτε, στην εποχή των παγετώνων (πριν 18.000 χρόνια), η θάλασσα είχε κατέβει και η Αττική ήταν ενωμένη με τα νησιά του Σαρωνικού, την Εύβοια και την Πελοπόννησο.

❖ Πριν από 6.000.000 χρόνια το κλίμα ήταν υγρό και ζεστό και η Αττική είχε πυκνά δάση. Σ' αυτά ζούσαν πολλά άγρια και τεράστια ζώα (τεράστιες χελώνες, καμηλοπαρδάλεις, ελέφαντες, ρινόκεροι, λιοντάρια, λύκοι, ελάφια, κτλ.) Στο Πικέρμι έχουν βρεθεί πολλά τέτοια απολιθώματα.

❖ Σήμερα, ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες, στα δάση της Αττικής συναντάμε ελάχιστους λύκους

και ελαφάκια στο βουνό της Πάρνηθας, που κινδύνεψαν να εξαφανιστούν εντελώς απ' τις φωτιές των προηγούμενων χρόνων.

❖ Στο Λαύριο, στα νότια του νομού υπάρχουν ορυχεία – μεταλλεία που έβγαζαν μόλυβδο και ασήμι.

2 ΑΘΗΝΑ α) ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (πρωτεύουσα = πρώτη πόλη)

❖ Η Αθήνα έγινε πρωτεύουσα της Ελλάδας το 1834. Τότε έμοιαζε με χωριό (με 10.000 κατοίκους). Γύρω της υπήρχαν πολλά χωριουδάκια. Σιγά σιγά χτίστηκαν τα απαραίτητα δημόσια κτίρια που χρειάζεται μια πρωτεύουσα (βουλή, ανάκτορα, πανεπιστήμιο κτλ.). Ο πληθυσμός της όλο και μεγάλωνε.

❖ Μετά απ' τους πολέμους (Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο), πολλοί άνθρωποι μαζεύτηκαν στην Αθήνα, για μεγαλύτερη ασφάλεια και καλύτερη ζωή. Για να χωρέσουν όλοι αυτοί οι άνθρωποι στην πόλη, χτίστηκαν πολυκατοικίες. Τα γύρω χωριουδάκια

μεγάλωσαν κι αυτά και ενώθηκαν με την πόλη. Πάνε πια τα χαμηλά σπιτάκια και τα όμορφα αρχοντικά. Πολλά κατεδαφίστηκαν και τη θέση τους πήραν οι πολυκατοικίες. Ο πληθυσμός της συνολικά φτάνει κοντά στα 4.000.000. Κάπως έτσι άρχισαν τα προβλήματα: ηχορρύπανση, ατμοσφαιρική ρύπανση, κυκλοφοριακό, έλλειψη πρασίνου κτλ.

β) ΤΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (αξιοθέατα = αυτά που αξίζει να δει κανείς)

Η Αθήνα όμως έχει και πολλή ιστορία, που μας την «αφηγούνται» αρχαία μνημεία, ιστορικές πλατείες και κτίρια, αλλά και σύγχρονα έργα. Δες τα πιο σημαντικά:

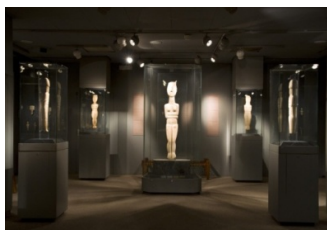
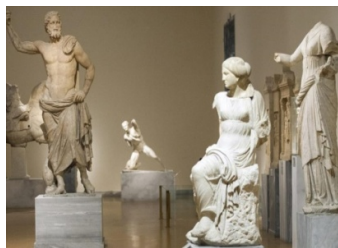
❖ **Ακρόπολη** 🏛️ → η αρχαία Ακρόπολη των Αθηνών που ξεχωρίζει απ' όλη την πόλη και μας θυμίζει την πιο λαμπρή ιστορία της αρχαίας Αθήνας.

Πολλά απ' τα σπουδαία ευρήματα του χώρου αυτού τα βλέπει κανείς στο **Μουσείο της Ακρόπολης**. Πολλοί άνθρωποι απ' όλο τον κόσμο έρχονται για να θαυμάσουν αυτούς τους θησαυρούς.

Υπάρχουν όμως κι άλλα σπουδαία μουσεία, όπως το **Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο**, το **Κυκλαδικό Μουσείο**, το **Βυζαντινό Μουσείο**, το **Πολεμικό Μουσείο** κ.ά.

❖ **Πλατεία Συντάγματος** → η πιο κεντρική και σπουδαία πλατεία της Αθήνας. Εκεί βρίσκεται η **Βουλή των Ελλήνων**. Η βουλή αρχικά ήταν το παλάτι του βασιλιά Όθωνα.

Η πλατεία ονομάστηκε έτσι, γιατί στις 3 Σεπτεμβρίου του 1843 ο βασιλιάς, μετά από απαίτηση του λαού, παραχωρεί το **Α' Σύνταγμα** (κυρίαρχο νόμο του κράτους).

❖ Το πιο σπουδαίο **σύγχρονο έργο** της Αθήνας είναι το **Μετρό**, που **ένωσε** **όλη την πρωτεύουσα**, διευκολύνοντας τις μετακινήσεις των Αθηναίων. Στους σταθμούς του βλέπουμε και πολλά **έργα μοντέρνας τέχνης**, αλλά και **πολλά αρχαία ευρήματα**, που βρέθηκαν στις στοές του. Επεκτείνεται ακόμα και σήμερα σε όλη την Αθήνα.

❖ Άλλα έργα είναι το αεροδρόμιο «Ελευθέριος Βενιζέλος», η «Αττική οδός» κ.ά.

ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Πώς ήταν η Αττική την εποχή των παγετώνων;
2. Ποια είδη ζώων ζούσαν στην Αττική πριν 6.000.000 χρόνια ;
3. Τι πρόβλημα έχουν τα ζώα του νομού μας σήμερα;
4. Τι ξέρετε για το **Λαύριο**;
5. Πότε έγινε η **Αθήνα πρωτεύουσα της Ελλάδας**; Πώς ήταν παλιά;
6. Πώς γέμισε πολυκατοικίες; Τι **πληθυσμό** έχει περίπου; Ποια είναι τα βασικά της **προβλήματα**;
7. Τι είδους **αξιοθέατα** έχει;
8. Ποιο είναι το **πιο σπουδαίο αρχαιολογικό μνημείο** της πόλης; Τι γνωρίζετε γι' αυτό;
9. Ποια σημαντικά **μουσεία** γνωρίζεις;
10. Ποια είναι η **πιο ιστορική της πλατεία**; Τι γνωρίζετε γι' αυτήν;
11. Ποια είναι τα σημαντικότερα **σύγχρονα έργα** της πόλης μας;

ΓΡΑΠΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ – ΕΡΕΥΝΑ

Για το Τετράδιο Ποικίλων Εργασιών

📖 📚 🗨️ *Κάνε τη δική σου έρευνα (απ' τον άτλαντα, το διαδίκτυο κτλ.) και βρες πληροφορίες και εικόνες για ένα απ' τα παρακάτω θέματα:*

1. Αρχαιολογικοί χώροι της Αθήνας
2. Μουσεία της Αθήνας
3. Σύγχρονα έργα της Αθήνας

🗨️ *Βρες **εικόνες**, κόλλησέ τις στο τετράδιο **Ποικίλων Εργασιών**. Γράψε και σχετικές **πληροφορίες**.*